

UITERMATE INSPIRERENDE BIJEENKOMST DRIE-DEE SOCIAAL DOMEIN

Op zaterdag 7 september organiseerde GL-staten-lid Renske Waardenburg een informatie- en discussiemorgen voor raadsfracties, Statenfractie en wethouders over de drie decentralisaties. Vanuit de gemeenteraadsfracties was een voorbereidingsgroepje samengesteld bestaande uit Ria Peters (Arnhem), Constans Pos (Rheden) en Joop Wikkerink (Aalten). In de snikhete "Witte Watermolen" in de provincie-hoofdstad kwamen tegen de 50 actieve Groenlinkers die morgen bij elkaar. Voor een inspirerende sessie. Afgesloten met een eenvoudige doch voedzame maaltijd.

Hieronder een verslag.

Waarom nu?

In de komende maanden zullen de discussies over de drie decentralisaties goed losbarsten. Aan de hand van de wetteksten in de Tweede Kamer. Rond de implementatie in gemeenten en Provincie. Als prominent onderdeel in de campagne voor de gemeenteraadsverkiezingen.

We konden het tijdstip bijna niet beter kiezen. Zo actueel als maar kan.

Jeugdwet: 5 september rondetafelgesprek, 12 september kamerbehandeling, visie VNG op 4 september uitgekomen.

Wetsvoorstel WMO 2015: de (4^e) versie van 16 augustus circuleert: 4 september een VNG reactie, deze week naar Raad van State; de eerdere sigaar uit eigen doos voor 2014 van 89 miljoen lijkt van tafel, Gemeente Den Haag dreigt met de rechter over de 40% bezuiniging en de hele zomer gonsde de Achterhoek van acties rond thuiszorginstelling Sensire.

Participatiewet: de teksten circuleren, na aanvankelijk verzet doen gemeenten toch mee in de zgn. Werkkamer, binnen twee weken moet er een gemeenschappelijk standpunt liggen over de regionale werkbedrijven. Wet samen met de Quotumwet in november in TK. Reactie op P-wet en Quotumwet op 12 september in VNG commissie Werk en Inkomen.

Waarom is behoefte bij de afdelingen en fracties?

Toch gebruikten we deze dag niet om uitpuittend op de hoogte te geraken van wetteksten, procedures, beïnvloedingsmomenten. Kamerlid Linda Voortman informeerde ons wel kort over Haagse actualiteiten en Renske over de provinciale insteek, vooral gericht op de Jeugdzorg. In de komende maanden organiseren anderen verpletterende hoeveelheden workshops en congressen.

We willen nu al die 3 decentralisaties in het sociaal domein verbinden aan onze opvattingen over economie en duurzaamheid. Ook vanuit de overtuiging dat alleen een andere en duurzame economie voldoende kan bijdragen aan de doelstellingen van participatie en inclusie. Of dit lukt, dat is een uitdaging. Aan de ene kant willen we niet blijven hangen in een klagerige houding van "alles wordt afgebroken". Anderzijds ook niet de neoliberalen in de kaart spelen met de dooddoener: "het is ook wel luxe, er kan ook wel wat bezuinigd worden" en "als je maar wilt, dan kom je er wel; eigen kracht en verantwoordelijkheid". Of het sentiment in grote delen van parlement en provincies voeden: "...en die gemeenten die kunnen het niet. We moeten het dichtregelen. Gemeenten moeten naar ons verantwoording afleggen. Wij verdelen de middelen, uiteraard met efficiencykortingen. Liefst in maakbare verdeelmodellen."

Daarom hebben we voor deze dag gezocht naar inspirerende voorbeelden. Die hebben we gevonden in

- Thijs de la Court, GL-wethouder te Lochem en pleitbezorger van o.m. duurzame lokale energiecoöperaties,
- Henk Smit, eigenaar van ambachtscentrum De Driekant te Zutphen, een goed voorbeeld van een sociale onderneming en
- Joris Bengevoerd, GL-fractievoorzitter en lijsttrekker te Tilburg waar GL-wethouder Marjo Frenk de Nederlandse variant van de Vlaamse dienstencheque heeft ingevoerd. Joris is ook medevenoot van "De Zingende Decoupeerzaag", een bedrijf dat o.m. wajongers en sw-ers inzet bij het beheer en programmering van kleinschalige pretparken.

Het Programma:

A. Welkom door Renske Waardenburg.

B. Kort overzicht van de stand van zaken in Den Haag rond de drie decentralisaties door *GL-kamerlid Linda Voortman*.

De meeste wetteksten van de drie decentralisaties zitten op de één of andere wijze in de pijplijn. Gebruikelijke route is: wettekst – eventuele uitvoeringstoetsen – behandeling en vaststelling door Kabinet – voor advies naar Raad van State – indiening bij Tweede Kamer – mogelijkheid tot vragenronde - hoorzitting – plenair debat – stemmingen over tekst en moties – richting Eerste Kamer. Voor de drie decentralisaties heeft de VNG een mooi schema opgesteld. Dat is te vinden op: https://www.vng.nl/files/vng/nieuws_attachments/2013/20130628-pres-3d-plenair-rijk-vng.pdf Linda is benieuwd naar opvattingen binnen GL over o.a. eigen bijdrage n.a.v. inkomen, de jeugd-ggz en de rol van de gemeenten en hoe de Participatiewet moet worden uitgevoerd zonder voldoende middelen voor investeringen in werkzoekenden en arbeidsgehandicapten.

C. Provinciale stand van zaken (m.n. Jeugdzorg) door *Renske Waardenburg (o.a. woordvoerder Jeugdzorg en lid commissie Monitoring Transitie Jeugdzorg)*

Vorige periode gefocust op kwaliteit. Het ging natuurlijk niet goed in de jeugdzorg. Vanuit onze fractie altijd gesteld dat kwaliteit uiteindelijk leidt tot afname van de zware zorg. Huidige periode van start gegaan: alle partijen willen een warme overdracht jeugdzorg. Maar wat is een warme overdracht?. De hele transitie is voor de Staten tot nu toe een wat ongrijpbaar proces. Er zijn geen concrete besluiten die voor liggen. We volgen het proces vanuit onze controlerende taak. Omdat het een grote operatie is is een aparte commissie ingesteld. Commissie Monitoring Transitie Jeugdzorg. Wat we doen? We kijken naar de afspraken in de 7 regio's; de commissieleden zijn op pad geweest en spreken met spelers in het veld, zorgaanbieders, cliëntenvertegenwoordigers. We constateren grote verschillen tussen regio's. We denken dat het niet goed loopt in Regio Rivierenland, Achterhoek en rondom Wageningen. Vooral vanwege onderlinge verschillen van opvattingen tussen gemeenten. Groot probleem zijn de frictiekosten, zorgaanbieders zitten met gebouwen die ze niet kunnen verkopen. Voor de cliënten is communicatie en informatie het punt dat speelt. Voor personeel de onzekerheid en de losse contracten die niet voort gezet worden. Worden in de jeugdzorg zulke ontslagen verwacht als bij Sensire?

31 oktober is een belangrijke datum. De regio's moeten dan een plan van aanpak inleveren bij de landelijke commissie Monitoring jeugdzorg. Dan zal duidelijk worden of het allemaal gaat lukken en dan zal er zeker in de Staten over worden gesproken. Alleen bij het plan van aanpak staat expliciet genoemd dat kwaliteit *geen onderdeel* uitmaakt van de beoordeling. Dat is voor ons dan een punt om naar te kijken. Denk daarbij aan de aanbevelingen van de commissie Samsom waarin staat dat ontbreken van deskundigheid en wisseling personeel extra risico's met zich meebrengen.

Verder nog. Wat hebben we geleerd van de Wmo? Er is pas een rapport over verschenen over hoe ver het nu met de Wmo is. Evelien Tonkens zat in de commissie die dit onderzocht. Daaruit komt naar voren dat veel zo overgenomen is en dat het lang duurt voordat het goed loopt. "Waar liggen de verbindingen tussen de 3D's en de sociaaleconomische opvattingen van Groen Links?"

D. "Duurzaamheid en de decentralisaties" door *Thijs de la Court, wethouder te Lochem en o.a. bestuurslid Klimaatverbond en Wise*

Waarom vraagt GroenLinks Gelderland nu aan een wethouder duurzaamheid, onderhandelaar voor de VNG in het SER Energieakkoord, bestuurder van Klimaatverbond, E-decentraal en WISE, om zo'n onderwerp uit te diepen. Ok, ik ben ook wat jaren portefeuillehouder sociaal- en armoedebeleid geweest, was voor Lochem verantwoordelijk voor het eerste Wmo beleidsplan. Maar 'klassiek' gedacht valt het kwartje van een verbinding niet vanzelf...

Toch zijn die lijnen niet zo ingewikkeld. Ik vat heel kort samen, waarbij het gaat om drie niveau's. Over die 'sociaal/economische opvattingen'... een landelijk niveau en misschien nu het meest helder vertaald in de Deal voor een Duurzame Doorbraak. Dat is de inzet van GroenLinks voor onderhandelingen met het huidige kabinet. Een stevige visie, doorgerekend, duurzaam en sociaal. Het

tweede niveau is de discussie over de rol van de overheid. Wat vinden we daar nu van? En het derde niveau is die van de samenleving zelf. Natuurlijk in relatie tot ook die overheid. Het hele verhaal staat op de blog van Thijs de la Court: www.thijsdelacourt.nl
Verplichte kost!!

E. Pitches uit de praktijk:

Sociaal ondernemerschap door *Henk Smit, directeur Ambachtscentrum de Driekant, Zutphen*

Hoe voelt het om uitgesloten te worden? Om niet mee te mogen doen?

Als ondernemer heeft Henk zijn productieprocessen afgestemd op mensen. Hij is directeur van ambachtscentrum de Driekant. Een bakkerij die sociaal en commercieel combineert. Er zijn 25 leerwerktrajecten en 18 vakkrachten die gelijkwaardig samenwerken. Ze hebben heel diverse achtergronden en ziet dat mensen elkaar echt gaan helpen. De Driekant combineert vorming, kunst en ambachtelijk werk.

Wat bezuinigingen betreft geeft Henk aan dat minder geld ook een push kan zijn om creatieve oplossingen te bedenken. Zet het geld wat je hebt in voor ontwikkeling van dergelijke initiatieven en niet voor structurele loonsubsidie. Het is goed om sociale ondernemers als de Driekant ambassadeur te laten zijn in je eigen stad.

De Driekant, ambachtcentrum, biologische bakkerij en lunchroom in Zutphen presenteert zich op: www.driekant.nl

Hulp aan huis als algemene voorziening door *Joris Bengevoerd, fractievoorzitter GroenLinks Tilburg*

In Tilburg hebben ze een vorm van dienstencheques ingevoerd: Thuis in Tilburg. Deze regeling zit nu in z'n eerste jaar en richt zich op hulp bij het huishouden. Cliënten kunnen inkomensafhankelijk diensten inkopen. Eerst bestond er het onderscheid tussen HH1 en HH2. Dit is afgeschaft en met de cheques kunnen cliënten breder inkopen dan alleen het huishouden. Het kan ook gebruikt worden voor het uitlaten van de hand of klussen in de tuin.

Mensen uit andere sociale voorzieningen (SW, Wajong, WWB) kunnen worden ingezet voor het uitvoeren van de diverse huishoudelijke klussen. Voordelen van dit systeem zijn dat het vraaggericht is, geen uitgebreide indicatiestelling behoeft (scheelt veel geld) en dat de cliënt zelf 'aan het stuur zit'. En dit project is samen met alle relevante partners uit de stad ontwikkeld.

Meer informatie over de dienstencheque en de alfacheque in Tilburg via:

[http://loket.tilburg.nl/SRVS/CGI-BIN/WEBCGI.EXE?St=251,E=0000140757885267457,K=4392,Sxi=8,ts=tilburg_burgers_2008,Case=0bj\(10492264\)](http://loket.tilburg.nl/SRVS/CGI-BIN/WEBCGI.EXE?St=251,E=0000140757885267457,K=4392,Sxi=8,ts=tilburg_burgers_2008,Case=0bj(10492264))

F. Reflecties en vragen uit de zaal:

Op/ van Henk Smit:

- quotum leidt tot meer ziekteverzuim, je moet werkgevers helpen om mensen met een arbeidsbeperking aan te nemen (nb: waarom kunnen andere werkgevers het dan wel? Quotum kan helpen om werkgevers de waarde van mensen in te zien).
- gebruik geld om ontwikkelingen in gang te zetten ipv in structurele voorzieningen

Op/van Joris Bengevoerd:

Ik ben ook ondernemer bij de Zingende Decoupeerzaag, programmeur in o.a. pretpark De Waarbeek (Hengelo). Daarbij hebben we baat bij de pilot jobcoach op de werkvloer. Eén jobcoach voor alle deelnemers. Graag doorzetten.

Dienstencheque: hulp bij huishouden algemene voorziening (geen cak, geen indicatie). Kort gesprek: in aanmerking of niet. Dan mogelijkheid om inkomensafhankelijke cheque kopen.

Kan ook ingezet worden door andere zaken (tuinonderhoud bijv). Door afschaffen indicatie en wegvallen HV 2 is er bespaard: daardoor kon het aanbod uitgebreid. Vraagpunten: verdringing, concurrentievervalsing en nog geen oplossing voor de komende 40% bezuiniging. In februari eerste evaluatie.

G. Naar een GL-toetsingskader

In de presentaties, pitches en praktijkverhalen zaten al vele typische GL-uitgangspunten. De aanwezigen probeerden deze in de onvermijdelijke discussiegroepjes aan te scherpen naar lokaal niveau. Daar komen ze. Rijp en groen. Eerst de kaders/uitgangspunten genoemd door Thijs en Linda, aangevuld met de "opvattingen uit de discussiegroepjes":

- a. Ga uit van lokale complexiteit en diversiteit. Er is geen recept, maar maatwerk is misschien het belangrijkste recept. Bouw op lokale kracht, dus vind die!
- b. Focus op de 1ste lijn, lokaal gedreven. En zorg dat die lijn de regie krijgt, op basis van een open discussie, gedeelde visie.
- c. Werk aan verdienmodellen. Want voor niets gaat alleen de zon op. Kijk naar een duurzame aanpak, deel kennis met elders. Commercieel denken mag, als het leidt tot revolverende geldstromen en een duurzame businesscase in de 3D's en lokale regie.
- d. Spreek de overheid aan als verbinder, stimulans en de partij die ruimte kan bieden. Niet als de bepaler, de roerganger, de visionair.
- e. Er is veel angst voor verlies. Daarom moet uitgangspunt bij GL zijn: we laten niemand in de steek
- f. Het gaat ons om de mensen zelf: daarom uitgangspunt GL. De cliënt staat voorop: zijn vraag, zijn regie over het leven.
- g. Daar past geen houding van 'wij weten wat goed voor u is' bij. Daarom: weg van de overheid en grote instituten, focus op lokale initiatieven en op sociaal en duurzaam ondernemerschap.
- h. samen met anderen, in overleg met alle betrokkenen. Bestuursstijl die je veel bij GL-ers ziet.
- i. Waar de overheid het wel zelf moet oppakken moet het zo dicht mogelijk op de burger georganiseerd zijn. Daaruit volgen de GL uitgangspunten: menselijke maat, kleinschaligheid, zorg dichtbij.
- j. We zijn een groene partij, de duurzame doorbraak leidt tot meer werk. Dat moet dus ook consequent in ons verhaal op de 3D 's zitten.
- k. Het is belangrijk om in het sociale domein de initiatieven te omarmen die er op allerlei plekken al zijn. Leg dit ook vast in je regionale plan! Zeg daar dat je met eerstelijns voorzieningen naar innovatie gaat kijken.
- l. Raadsleden moeten niet voornamelijk op incidenten reageren en sturen, maar een langetermijn visie ontwikkelen. En geef nieuwe ontwikkelingen ook genoeg tijd om zich te bewijzen.
- m. Regie op toegang
- n. Regie op centen
- o. de gebruikelijke uitgangspunten zoals: klant centraal, laagdrempelig, wijkteams (eerste lijns), eigen verantwoordelijkheid/zelfredzaamheid, richten op preventie, meedoen op basis van wat men kan en sturen via prestatiemeting.
- p. ombudsfunctie inbakken als kwaliteitskenmerk en voor individuele (structurele) oplossingen
- q. sociaal ondernemerschap als opstap naar markt en betrekken van ondernemers
- r. relatie aangaan met lokale economie en instrumenten ontwikkelen om economie 'sociaal' te doen zijn (lokale munt b.v., inzet van uitkeringen voor loon)
- s. tegenprestatie inbouwen (wederkerigheid en solidariteit gaan samen)
- t. pak als raad de regie op kwaliteit (formuleer dat zorgvuldig)
- u. waak voor versnippering zoals nu (7 aanbieders van thuiszorg per gemeente van nauwelijks 30.00 inwoners)
- v. regel ontschotting op gemeentelijk niveau

H. Reactie op de opgestelde toetsingskaders door *Linda Voortman* vanuit de Haagse werkelijkheid en *Renske Waardenburg* vanuit de provinciale rol.

Meenemen naar Den Haag (*Linda*)

-Thijs: duurzame doorbraak genereert werk -Joris Bengevoerd: zet pilot jobcoach op de werkvloer door. Dienstencheque. Klinkt erg prikkelend. Ik zie wel allerlei uitvoeringsvragen, maar de GL uitgangspunten eigen regie, minder bureaucratie, samen met alle spelers spreekt me enorm aan en dat staat natuurlijk voorop.

-Henk Smit: werkgevers helpen om mensen met een arbeidsbeperking in dienst te nemen ipv quotum. Ik denk dat je sowieso werkgevers in staat moet stellen om mensen met arbeidsbeperking in dienst te nemen, quotum of niet. maar of het quotum bij voorbaat op de helling kan weet ik niet. Onbekendheid is immers ook een probleem, daar kan een quotum wel bij helpen. Ik neem dit dus mee in verder denken en zal in volgende van dit soort bijeenkomsten ook meten wat het gevoelen onder groenlinksers is over het quotum. Kan best zijn dat op een bijeenkomst als deze in oost-Groningen heel anders gereageerd wordt. Dat iets al jaren in ons programma staat betekent niet dat je er niet over mag nadenken maar als je van standpunt verandert moet je er wel extra zorgvuldig mee omgaan.

Reactie op de ochtend (*Renske*)

Er is veel gesproken over kracht van de lokale kleinschaligheid en het meenemen van andere commissie of raadsleden bij het vormen van beleid. Dat deed me denken dat er op mijn initiatief werkbezoek voor de commissie is georganiseerd met het onderwerp Zorgboerderijen. Bij dat bezoek kwam aan de orde dat Zorgboerderijen als kleine zorgaanbieders niet makkelijk tussen de grote aanbieders kunnen komen. Ze vinden moeilijk aansluiten bij de plannen die op regionaal nivo worden gemaakt. De transitie geeft natuurlijk wel mogelijkheden maar het blijkt in de praktijk toch wel moeilijk te zijn voor zorgboeren om betrokken te worden bij de 3D's. Het werkbezoek heeft opgeleverd dat Zorgboeren zich wat meer verenigd hebben en meer zijn gaan netwerken. Maar kort geleden heb ik contact gehad met een Zorgboer en die gaf aan dat het moeizaam gaat om als kleinschalige zorg goede afspraken te maken. Het is ook moeilijk om rendabel te blijven draaien. Mijn verzoek is om hier aandacht voor te hebben.

I. Afsluitende afspraken

1. Er komt een verslag op de site van GL Gelderland.
2. De provinciale fractie gaat inventariseren of er binnen GL-Gelderland "deskundigen" zijn (vanuit hun werk, beroep, of professie) die als vraagbaak willen dienen voor de drie decentralisaties en de daarbij behorende wetten
3. Aan de provinciale afdelingen het verzoek z.s.m. hun conceptverkiezingsprogramma's richting provinciale fractie te sturen (in elk geval de delen over het sociaal domein). De provinciale fractie zal voor een vorm van verspreiding zorgen.
4. Linda Voortman is geïnteresseerd i bijdragen vanuit de fracties (bijv. bij algemene beschouwingen) over het sociaal domein en de lokale visies daarop. Graag die delen uit betogen en beschouwingen doorsturen aan: L.Voortman@tweedekamer.nl